

РЕЗЮМЕ
НА ГОДИШНИЯ ДОКЛАД
ОТНОСНО
ЦЯЛОСТНАТА ДЕЙНОСТ ПО
СЪСТОЯНИЕТО НА ЗАЩИТАТА НА
КЛАСИФИЦИРАНАТА ИНФОРМАЦИЯ В
РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ ПРЕЗ 2017 Г.

Въведение

Настоящото резюме е обобщение на съдържанието на Годишния доклад относно цялостната дейност по състоянието на защитата на класифицираната информация в Република България през 2017 г.

Докладът е изготвен в изпълнение на разпоредбата на чл. 7 от Закона за защита на класифицираната информация и е резултат от съвместната работа със службите за сигурност и службите за обществен ред и другите организационни единици.

В рамките на междуведомствената процедура по съгласуване Докладът беше изпратен за становище на всички министерства и заинтересовани ведомства и докладът беше съгласуван от всички тях без бележки и предложения. На свое заседание Министерският съвет прие Доклада.

Структура на Годишния доклад относно цялостната дейност по състоянието на защитата на класифицираната информация в Република България през 2017 г.

В структурата си Докладът съдържа анализ на:

- общата дейност на ДКСИ за осъществяване на държавната политика в областта на сигурността на информацията и взаимодействието между органите с компетентности в областта на защитата на класифицираната информация;
- състоянието, функционирането и надеждността на Националната система за защита на класифицираната информация (НСЗКИ), с оглед ефективното управление на рисковете;
- резултатите от прилаганите мерки по видовете сигурност на информацията;
- изграждането на съзнание за сигурност;
- международното сътрудничество и прилагането на международните стандарти и добрите практики на партньорите от НАТО и ЕС при защитата на класифицираната информация;
- изводите и приоритетите за 2018 г. в дейността по защита на класифицираната информация.

Функциониране на Националната система за защита на класифицираната информация

Ефективното функциониране на Националната система за защита на класифицираната информация (НСЗКИ) се осигурява чрез непрекъснатата координация и взаимодействие между компетентните органи:

- Държавната комисия по сигурността на информацията;
- службите за сигурност;
- службите за обществен ред;
- организационните единици (ОЕ) по смисъла на § 1, т. 3 от Допълнителните разпоредби (ДР) на ЗЗКИ;
- служителите по сигурността на информацията (ССИ).

Комплексното прилагане на мерките по видовете сигурност на информацията, своевременното констатиране на несъответствията, пропуските и нарушенията и предприемането на необходимите действия гарантират надеждното функциониране на НСЗКИ и защитата на държавната и служебната тайна, както и на предоставената на Република България чуждестранна класифицирана информация.

Дейности по защитата на класифицираната информация през 2017 г.

През 2017 г. ЗЗКИ претърпя няколко промени. Част от тях са свързани с промени в други закони, а другата част беше свързана с допълване на дейностите на Комисията, както и възлагането ѝ на нови функции.

Със Закона за изменение и допълнение на Закона за Министерството на вътрешните работи от 01.01.2017 г. бяха допълнени дейностите, които ДКСИ осъществява, като ѝ се възложи функция по приемане, съхранение, пренасяне и доставяне на документи и/или материали, съдържащи класифицирана информация. До момента преносът на класифицирана информация на територията на страната се осъществяваше от дирекция „Специална куриерска служба“, част от Министерството на вътрешните работи (МВР). С промените в Закона за МВР дирекция СКС премина като структура към ДКСИ.

Новите правомощия и преминаването на дирекция „Специална куриерска служба“ към ДКСИ, наложи от една страна промяна в структурата на администрацията на ДКСИ, а от друга ново разпределение на функции между дирекциите. Това обоснова приемане на нов Устройствен правилник на ДКСИ и на нейната администрация и отмяна на действащия до този момент. Новият устройствен правилник уреди и отношенията, свързани с правоприемството на ДКСИ на активите, пасивите, правата и задълженията на дирекция „Специална куриерска служба“.

С преминаването на дирекция „Специална куриерска служба“ към ДКСИ възникна и необходимостта от приемане на Наредба за условията и реда за

осъществяване на дейностите, свързани с оръжията, боеприпасите, взривните вещества и пиротехническите изделия, и контрола над тях в ДКСИ, доколкото служителите от дирекцията при изпълнение на функциите си носят оръжие. С приетата Наредба се създаде правния режим за осъществяване на тези дейности в ДКСИ.

Работата през 2017 г. дава основание да се направи извод, че всички тези промени свързани с преминаването на дирекция „Специална куриерска служба“ структура на МВР към ДКСИ не се отразяват на безпрепятственото и ефективно осъществяване на дейността по пренос на класифицирани документи. Нещо повече, безспорен е фактът, че спазването на мерките при пренасяне на класифицирана информация са от изключително значение, от една страна за навременното разпространение на тази информация до крайните адресати, а от друга за недопускане на нерегламентиран достъп и нарушаване на сигурността.

С друга промяна на Закона за Министерството на вътрешните работи, предвидените в чл. 9 от ЗЗКИ дейности на ДКСИ бяха допълнени още веднъж, като на Комисията се възложиха нови функции свързани с дейности по приемане, съхранение, пренасяне и доставяне на документи и/или материали на Министерството на вътрешните работи, съдържащи неклассифицирана информация, които не могат да се пренасят по реда на Закона за пощенските услуги.

На следващо място с § 31 от Преходните и заключителни разпоредби на Закона за допълнение на Закона за ограничаване на административното регулиране и административния контрол върху стопанската дейност през 2017 г. в чл. 40 от ЗЗКИ, беше създадена нова алинея 3 и в нея се предвиди, че обстоятелствата, че дадено лице не е осъждано за умишлено престъпление от

общ характер, независимо от реабилитацията се установяват служебно.

През 2017 г. Министерският съвет прие промени в ППЗЗКИ, свързани с реда за удължаване на сроковете за защита и премахването на грифа за сигурност на документи с изтекъл срок на защита. До тези промени се достигна в резултат на поставени от вас въпроси на предходните наши събирания и водените дискусии, което още веднъж доказва ползата от тези наши срещи.

С новите процедури се гарантира еднакво прилагане на правилата от всички организационни единици. Новите правила облекчават организационните единици, особено тези в които има голям обем документи и материали, съдържащи класифицирана информация без това да се отразява на сигурността на тази информация и дава възможност за точно спазване на сроковете, след които информацията се декласифицира.

През 2017 г. бяха изменени Задължителните указания на ДКСИ за разкриване, функциониране и закриване на регистратура за класифицирана информация.

Изменението бе с оглед регламентиране на достъпа на куриерите до информацията относно разрешенията за достъп до класифицирана информация, респективно сертификатите за достъп до класифицирана информация на ЕС и НАТО на служителите в организационните единици, определени да приемат документи и/или материали, съдържащи класифицирана информация.

В указанията се добавиха нови точки, съгласно които служителят по сигурността на информацията трябва да поддържа актуален списък на служителите в организационната единица, определени да приемат пакети с документи и/или материали, съдържащи класифицирана информация. Списъкът следва да съдържа информация за валидните разрешения за достъп

до класифицирана информация и сертификати за достъп до класифицирана информация на ЕС и НАТО на служителите. На куриерите трябва да се осигурява достъп до списъка, който се поставя на видно място в регистратурата за класифицирана информация и/или в зоната за сигурност на организационната единица.

При осъществяване на своите правомощия ДКСИ работи в тясно взаимодействие със службите за сигурност и службите за обществен ред, което продължи и през 2017 г. при изпълнението на задълженията, свързани с извършване на проучванията за надеждност на служителите по сигурността на информацията и издаване на сертификати за работа с класифицирана информация на НАТО и ЕС на служителите в ОЕ.

През 2017 г. ДКСИ, съвместно с ДАНС, дирекция „Вътрешна сигурност“ на МВР, ДАР, ДАТО и СВИ-МО, извърши проучване за надеждност и издаде **388** разрешения за достъп до национална класифицирана информация на ССИ.

През 2017 г. са прекратени **364** разрешения, **няма** постановени отнемания и откази за издаване на разрешения на ССИ.

Сравнителният анализ на данните за периода от 2013 г. до 2017 г. показва устойчивост на общия брой на издадените разрешения на служителите по сигурността на информацията, както и тяхното разпределение по нива.

ДКСИ продължи да осъществява контрол върху процедурите по персонална сигурност на класифицираната информация на НАТО и ЕС. Съвместно със службите за сигурност и службите за обществен ред ДКСИ извърши проучване и издаде сертификати за достъп до класифицирана информация на НАТО и ЕС.

В резултат от успешното завършване на тези процедури, през 2017 г. са издадени общо **3290** сертификата за достъп до класифицирана информация на НАТО.

В сравнение с 2016 г., броят на издадените през 2017 г. сертификати за достъп до класифицирана информация на НАТО е с **1%** повече.

През 2017 г. ДКСИ е издала **2575** сертификата за достъп до класифицирана информация на ЕС.

В сравнение с 2016 г., броят на издадените през 2017 г. сертификати за достъп до класифицирана информация на ЕС е увеличен с **11%**.

Най-голям брой сертификати Комисията е издала на служителите от ОЕ в МО и Българската армия, МВР, службите за сигурност, службите за обществен ред и централните държавни органи на изпълнителната власт (вкл. Администрация на президента на Република България, Министерски съвет и министерства). Това са ОЕ, чиито служители най-често работят с класифицирана информация на НАТО и ЕС, предвид спецификата на дейността им като държавни органи и взаимодействието им в международни структури.

Постигнатите резултати са плод на общата дейност на ДКСИ и службите за сигурност и службите за обществен ред. Благодарение на доброто взаимодействие, ДКСИ продължи успешно да изпълнява своите ангажименти в международен план в областта на персоналната сигурност.

Основни елементи от Националната система за защита на класифицираната информация са службите за сигурност и службите за обществен ред.

От изминалата година основателно могат да бъдат направени следните изводи за тяхната дейност:

- Службите за сигурност и службите за обществен ред прилагат необходимите мерки, способности и средства за защита на класифицираната информация при нейното създаване, регистриране, съхраняване и унищожаване. Извършват се **месечни и годишни проверки за наличността** на документите и материалите, съдържащи класифицирана информация;

- И през 2017 г. продължи процесът за **периодично преразглеждане на класифицирана информация** с цел промяна или премахване на нивата на класификация съгласно законовите изисквания в службите за сигурност и службите за обществен ред;

- През годината службите за сигурност и службите за обществен ред поддържаха **необходимото равнище на физическа защита на класифицираната информация**. Организационните документи и мерки в областта на физическата сигурност отговарят на законовите изисквания, извършват се необходимите проверки на системите за охрана и контрол на достъпа;

- В службите за сигурност и службите за обществен ред са разработени необходимите документи, свързани със сигурността на АИС/М, определени са органите по развитие и експлоатация и администраторите по сигурността на АИС/М. Изготвени са и се прилагат програми за обучение на потребителите за работа с АИС/М. Продължава процесът по акредитиране и преакредитиране на АИС/М съобразно техните потребности;

- И през 2017 г. службите за сигурност и службите за обществен ред продължиха ефективно да изпълняват своите задължения като проучващи органи и да поддържат високо равнище на сигурността на класифицираната информация.

Констатирани са и някои затруднения в дейността, произтичащи от

финансови, организационни и технически причини, но анализът на дейността на СС и СОР, дава основание да се направи извод, че към момента те притежават необходимите способности за гарантиране защитата на класифицираната информация, за ефективно функциониране на системата и неутрализиране на евентуални заплахи, рискове и вреди за националните интереси и сигурност.

Правомощията на проучващите органи, освен издаването на разрешения за достъп, включват и постановяване на прекратявания и отнемания на разрешения и откази за издаване на такива. Заинтересованите лица могат да обжалват тези актове освен пред ДКСИ, така и пред Върховният административен съд. Пред него подлежат на обжалване откази, отнемания и прекратявания, постановени от ДКСИ и решенията на ДКСИ по постъпили в ДКСИ жалби срещу актове на останалите проучващи органи.

През 2017 г. в Комисията са разгледани **25** жалби: **14** срещу отнемания, **11** срещу откази. С решение на ДКСИ са потвърдени **9** акта на отнемане и **6** на отказ. Отменени са **5** отнемания и **5** отказа. Обявени за нищожни са **1** отнемане и **1** отказ. **Един** от актовете на отнемане е обявен за недействителен. По **2** от постъпилите жалби производството в ДКСИ продължи и през 2018 г.

Към 2017 ДКСИ, в качеството на ответник, е била страна в **27** бр. съдебни производства пред ВАС. По **7** от приключилите дела ВАС се е произнесъл, като е оставил в сила постановените от ДКСИ решения, **9** дела са прекратени с определение на ВАС, **1** производство е спряно поради преюдициалност на друго висящо съдебно производство, **3** от делата са обявени за решаване, а **5** решения на ДКСИ са отменени, като съответно административната преписка е върната на Комисията за ново произнасяне, а **2**

от производствата са висящи.

Дейността на организационните единици като елемент от системата за защита на информацията е с не по-малко значение от тази на ДКСИ, СС и СОР. Към 31.12. 2017 г. общият брой на обявените в ДКСИ ОЕ е **2 153**. От тях броят на обявените през годината нови ОЕ е 22, от които 18 (82%) са търговски дружества.

През 2017 г. са разкрити **30** регистратури и контролни пунктове за национална класифицирана информация, **1** за НАТО, за ЕС не са разкривани. Като цяло системата от регистратури е стабилна. Новоразкритите регистратури са следствие от обявени нови ОЕ, от които по-голяма част са търговски дружества. Това говори за леко активизиране на дейности по линия на индустриалната сигурност.

Служителят по сигурността на информацията е органът за защита на класифицираната информация на ниво Организационна единица.

На експертно ниво се поддържа постоянен контакт със ССИ и служители от организационните единици, като по този начин се решават конкретни въпроси във връзка с възникнали затруднения по изпълнение на задълженията им при прилаганите мерки по защита на класифицираната информация.

Чрез провеждане на обучения, консултации, работни срещи, размяна на кореспонденция и оказване на методическа помощ, ДКСИ продължи да обръща сериозно внимание на изпълнението на изискванията на ЗЗКИ и ППЗЗКИ от страна на ОЕ. ДКСИ публикува на своя сайт информация в помощ на служителите от ОЕ, като този процес е в режим на непрекъсната актуализация.

Дейностите и отговорностите на служителя по сигурността на

информацията остават постоянни.

През 2017 г. ДАНС е приключила **211** проверки по прекия контрол. Обхватът на проверените организационни единици включва структурите на: СС, СОР, съда, прокуратурата, държавната администрация, МО, местното самоуправление, търговските дружества. Докладите отразяват изпълнението на изискванията по видовете сигурност и констатираните пропуски и нарушения в ОЕ, включително случаите на нерегламентиран достъп до класифицирана информация (НДКИ).

За постигане на ефективна защита и комплексно прилагане на изискванията по видовете сигурност на информацията ДКСИ постоянно анализира и оценява постъпващата информация от Органа по прекия контрол (ДАНС), СС, СОР, ОЕ и ССИ. Въз основа на направените изводи, Комисията планира и предприема необходимите действия за гарантиране на надеждността на НСЗКИ.

В резултат на последователната политика и консолидирания подход на ДКСИ при осъществяване на общия контрол и прилаганите процедури от компетентните органи, през 2017 г. не са констатирани съществени пропуски, които да възпрепятстват ефективното функциониране на НСЗКИ.

Установените рискове и заплахи, както и констатираните съществени пропуски и нарушения на правилата за защита на класифицираната информация са отразени в пълния текст на Годишния доклад. През 2017 г. в ДКСИ са постъпили **218** уведомления за изпълнението на предписанията от проверките в ОЕ. По-голямата част от предписанията се изпълняват в указаните срокове. Неизпълнението на предписанията е свързано със структурни промени в ОЕ, недостатъчно финансово обезпечаване и необходимост от получаване на допълнителни указания за

изпълнението им.

Докладът съдържа в детайли извършените конкретни дейности, прилаганите мерки по отделните видове сигурност, срещаните трудности и допусканията пропуски и нарушения, анализ и изводи.

В областта на персоналната сигурност

Прилагането на системата от принципи и мерки в областта на персоналната сигурност е от решаващо значение за защитата на класифицираната информация. Пропуските и нарушенията в областта на персоналната сигурност остават най-значимите предпоставки за осъществяване на нерегламентиран достъп до класифицирана информация. В повечето случаи нарушенията са следствие от недостатъчен контрол на оправомощените длъжностни лица. В качеството на орган по прекия контрол, ДАНС своевременно предприема мерки за отстраняване на констатираните проблеми в горепосочените случаи с цел предотвратяване на нерегламентиран достъп до класифицирана информация.

Общата оценка показва, че през 2017 г. ДКСИ, СС и СОР са гарантирали в необходимата степен спазването на критериите за надеждност и правилата за достъп на служителите, на които се налага да работят с класифицирана информация в ОЕ. Все по-голяма актуалност придобива въпросът за ефективността на осъществявания последващ контрол върху лицата с издадени разрешения или сертификати за достъп до класифицирана информация.

Обучение на лицата, имащи достъп до класифицирана информация, като способ за формиране на съзнание за сигурност

Доброто познаване на правилата за работа и тяхното правилно и адекватно приложение са една от най-важните гаранции за предотвратяване

на нерегламентиран достъп и за осигуряване на надеждна защита на класифицираната информация.

През изминалата година в системата на обучение по защита на класифицираната информация бяха обхванати голям брой служители с достъп до класифицирана информация. В организираниите и проведени в Учебния център на ДКСИ в град Баня **26** курса за първоначално, текущо и тематично обучение взеха участие **491** длъжностни лица и други служители с отговорности в областта на защитата на класифицираната информация. Бяха проведени и **15** курса от т.нар.изнесено обучение в ОЕ.

С приоритет се ползваше провеждането на курсовете за задължително първоначално обучение на служители по сигурността на информацията. В **7** курса за този вид обучение взеха участие **109** новоназначени служители по сигурността на информацията. **Осемнадесет** служители по сигурността на информацията участваха в курс за текущо обучение.

Както и в предходните години, най-голям брой - **275**, бяха участниците в проведените **14** курса за първоначално обучение на завеждащи регистратури. В курса за текущо обучение участваха **21** завеждащи регистратури. В резултат общо **296** служители, заемачи тази длъжност в организационните единици, преминаха през годината обучение в курсове на ДКСИ. Сред тях половината бяха представители на организационни единици на изпълнителната власт.

От началото на 2017 г. в системата на обучението на ДКСИ бяха включени курсове за обучение на куриери. Проведени бяха **3** курса, които обхванаха **68** служители, определени като куриери в организационни единици на МВР и други министерства, търговски дружества, органи на съдебната власт и общини. Резултатите от курсовете показаха, че утвърдените от

ръководството на ДКСИ учебен план и тематика дават необходимите професионални знания и умения за изпълнението на куриерска дейност.

Обучението е основна предпоставка за ефективност в цялостната дейност по защита на класифицираната информация. Постигнатите резултати в областта на обучението се отразяват непосредствено върху общото състояние, законосъобразното и надеждно функциониране на Националната система за защита на класифицираната информация.

Изминалата 2017 година може да бъде определена като успешна в областта на обучението. Задачите са изпълнени, а поставените пред системата за обучение цели в голяма степен са постигнати.

В областта на документалната и физическата сигурност

И през 2017 г. прилагането на мерките, способите и средствата за защита в областта на документалната сигурност бе един от приоритетите на ДКСИ. Комисията осъществява контрол за правилното прилагане на мерките по документална сигурност, което гарантира ефективната защита на класифицираната информация през нейния жизнен цикъл.

В областта на документалната сигурност през 2017 г. се констатира повторемост в допуснатите нарушения. При проверките по прекия контрол най-много пропуски и нарушения в областта на документалната сигурност са констатирани в органи на местното самоуправление, държавната администрация и търговските дружества. Установените случаи на нерегламентиран достъп са свързани с неправилно съхранение или загуба на документи, неправилно определяне на нивата на класификация, пропуск да се постави гриф за сигурност. Благодарение на предприетите навременни и адекватни мерки от органа по прекия контрол и организационните единици, от констатираните случаи на нерегламентиран достъп не са настъпили вреди

в областта на националната сигурност, отбраната, вътрешната политика и конституционно установения ред на страната, по смисъла на § 1, т. 15 от ДР на ЗЗКИ.

При извършените през 2017 г. от ДКСИ проверки в регистратурите за класифицирана информация на НАТО и на ЕС по отношение на документалната сигурност не са констатирани нарушения и несъответствия с актуалните правила на Комитета на НАТО по сигурността и на Съвета на ЕС.

В резултат на последователните съвместни усилия на ДКСИ, ДАНС и компетентните органи в ОЕ, през 2017 г. прилаганите мерки по документална сигурност са осигурили ефективна и надеждна защита на класифицираната информация.

През отчетния период ДКСИ извърши 14 планови проверки на регистратури и контролни пунктове за класифицирана информация на НАТО. При проверките беше констатирано съответствие на прилаганите мерки с изискванията на Директивата за физическа сигурност на НАТО.

В резултат на взаимодействието между ДКСИ, ДАНС и ОЕ през 2017 г. не са установени случаи на нерегламентиран достъп до класифицирана информация в областта на физическата сигурност.

В областта на индустриалната сигурност

Компетентните проучващи органи по индустриална сигурност – ДКСИ, ДАНС, ДАТО и СВИ издадоха през годината **104** удостоверения за сигурност: ДКСИ – 1, ДАНС – 83, ДАТО – 3, СВИ – 17. Удостоверенията, издадени от ДКСИ, ДАТО и СВИ, и част от удостоверенията, издадени от ДАНС, са във връзка с процедури за сключване и изпълнение на договори, които налагат достъп до класифицирана информация, по които възложители са самите проучващи органи. Основната част от удостоверенията, издадени от

ДАНС, са във връзка с договори, по които възложители са други организационни единици. Сред тях преобладават тези с ниво „Поверително“. Удостоверенията за сигурност до ниво „Секретно“ са издадени предимно на търговски дружества, регистрирани в подържаната от Министерството на икономиката публична база данни на кандидатите за участие в международни процедури на НАТО. Към 31.12.2017 г. **271** търговски дружества притежават валидни удостоверения за сигурност.

Анализът на проведените през 2017 г. процедури в областта на индустриалната сигурност позволява да бъдат направени следните изводи:

– Последователните усилия на ДКСИ и ДАНС гарантираха стриктното спазване на процедурите по чл. 95 и чл. 96, ал. 2 от ЗЗКИ при инициране и провеждане на големи обществен поръчки от значение за националната сигурност.

– В резултат от активното взаимодействие на ДКСИ със Службата на НАТО по сигурността и агенции възложители от НАТО своевременно бяха приключени процедурите по индустриална сигурност за участие на български търговски дружества и техни служители – кандидати и изпълнители по класифицирани проекти на НАТО, при точно спазване на изискванията, принципите и стандартите на Директивата на НАТО относно класифицираните проекти и индустриалната сигурност и ЗЗКИ.

– Продължава стремежът у търговските дружества да бъдат проучени максимален брой техни служители, а не само онези, на които се налага достъп до класифицирана информация във връзка с участието им в обществена поръчка, в изпълнението на договор по чл. 95 от ЗЗКИ или по реда на Наредбата за условията и реда за допускане на български физически или юридически лица до участие в международни процедури на

Организацията на Северноатлантическия договор (НАТО).

Анализът на прилаганите мерки показва, че нормативната уредба и установените процедури в значителна степен гарантират надеждното и ефективно функциониране на НСЗКИ в областта на индустриалната сигурност.

В областта на сигурността на АИС/М и криптографската сигурност

В качеството си на компетентен орган по прилагането и контрола по изпълнението на международните договори за взаимна защита и обмен на класифицирана информация, Комисията извършва процедури по акредитиране и преакредитиране на точки на присъствие на комуникационни и информационни системи (КИС), организирани от структури в НАТО и ЕС, както и на национални АИС или мрежи, предназначени за обработка на класифицирана информация на НАТО и класифицирана информация на ЕС и чуждестранна класифицирана информация.

През 2017 г. бяха проведени **2** процедури по преакредитиране на точки на присъствие на КИС на ЕС и **1** процедура по преакредитиране на български елемент на КИС на НАТО и ново разширение към него.

Извършени са **3** процедури по акредитиране на национални АИС или мрежи за работа с класифицирана информация на НАТО и **5** процедури за работа с класифицирана информация на ЕС, както и **6** процедури на отделни подсистеми от една АИС за работа с класифицирана информация на НАТО и на ЕС.

Преакредитирането на изградените в Република България точки на присъствие на КИС на НАТО и ЕС и техните разширения се извършва от

ДКСИ съгласно изискванията на НАТО и ЕС.

В отговор на заявена необходимост от организационните единици, преди завършване на процедурите по акредитиране, със свои решения Комисията съгласува издаването от Органа по акредитиране на сигурността (ОАС), в структурата на ДАНС, на **3** временни сертификата за сигурност на АИС или мрежи.

През 2017 г. Органът по акредитиране на сигурността издаде **28** и прекрати **30** сертификата за сигурност на АИС или мрежи, предназначени за работа с класифицирана информация. Няма отнети сертификати за сигурност на АИС или мрежи.

Трудностите на организационните единици са свързани отново с:

– недостиг на квалифицирани специалисти, което води до ненавременен изготвяне на документите по сигурността на АИС/М и забавяне на процедурите по акредитиране.

– недостиг на финансови средства, за реализиране на надеждни и ефективни мерки за защита или допълнителни и заместващи мерки за защита на АИС или мрежи.

– затруднение при прилагане на мерки за защита от компрометиращи електромагнитни излъчвания и при отделяне на значителен финансов ресурс за реализирането им.

Органът по криптографската сигурност разработва алгоритми за криптографски устройства, произвежда криптографски ключове и провежда обучения в областта на криптографската сигурност.

През 2017 г. Органът по криптографската сигурност е одобрил **5** криптографски средства за защита на национална класифицирана информация с ниво до „Поверително“.

През изминалата календарна година са въведени в експлоатация 101 бр. криптографски средства за защита на национална класифицирана информация. Същевременно по преценка на Органа по криптографската сигурност и организационните единици продължи подмяната на използваните с новоодобрени криптографски средства.

През 2017 г. националните органи по разпределение на криптографски материали за защита на класифицирана информация на ЕС и на НАТО изпълняваха своите функции в необходимия обем и при стриктно изпълнение на нормативната уредба в тази област.

Въпреки констатираните пропуски Органът по криптографската сигурност отчита през 2017 г. повишаване на сигурността при текущото използване на криптографски средства, организирани в криптографски мрежи.

В областта на международната дейност

Предизвикателствата, пред които са изправени участниците на международната сцена, ангажирани със сигурността, и динамичното развитие на средата за сигурност несъмнено се отразяват и върху сигурността на информацията. Рисковете и заплахите в сферата на сигурността изискват висока степен на взаимност в действията, както на двустранно, така и на многостранно ниво. При отчитане на външнополитическите приоритети на Република България и с оглед реализирането на правата и изпълнението на задълженията, произтичащи от членството на Република България в НАТО и ЕС, през 2017 г. ДКСИ продължи да развива активна международна дейност, насочена, от една страна, към изграждането на стабилна международноправна рамка в областта на защитата на класифицираната информация, а от друга – към постигане на все по-тясно сътрудничество на двустранна основа и в

рамките на многостранния диалог в областта на защитата на класифицираната информация.

Чрез участието на свои представители в двустранни и международни инициативи в областта на сигурността на информацията, през 2017 г. ДКСИ продължи да поддържа активен диалог с международните партньори по въпроси от взаимен интерес.

В резултат на положените от ДКСИ усилия за изграждане на стабилна международноправна рамка в областта на защитата на класифицираната информация, към **31.12.2017 г.**, за Република България са влезли в сила общо **48** споразумения за взаимна защита и обмен на класифицирана информация с други държави и международни организации.

През разглеждания период се подписаха споразумения в областта на защитата на класифицираната информация с Унгария (05 юли 2017 г.) и Канада (30 август 2017 г.).

През периода влязоха в сила Споразумение между Правителството на Република България и Организацията за освобождение на Палестина (действаща в полза на Палестинската власт) за взаимна защита и обмен на класифицирана информация (08 юни 2017 г.) и Споразумение между Правителството на Република България и Правителството на Унгария за обмен и взаимна защита на класифицирана информация (01 декември 2017 г.).

През 2017 г. приключиха националноправните процедури на Република България за одобряване на проект на Споразумение с Кралство Дания и Великото Херцогство Люксембург.

Както и досега, развитието на двустранните отношения в областта на защитата на класифицираната информация през 2017 г. беше обусловено от

развитието на търговско-икономическите връзки на страната и от нейните външнополитически приоритети.

През 2017 г. ДКСИ продължи интензивното двустранно и многостранно сътрудничество с Националните органи по сигурността на отделните държави, като участва активно в различни инициативи- на държавите от Югоизточна Европа, членки на Съвета за регионално сътрудничество, в Многонационалната работна група по индустриална сигурност и в обучителни програми на Европейската комисия.

Сътрудничество с НАТО

И през изминалата година ДКСИ, в качеството си на Национален орган по сигурността, продължи да гарантира спазването и правилното прилагане на политиките на НАТО, свързани със защитата на класифицираната информация.

През 2017 година сътрудничеството между ДКСИ и компетентните в НАТО органи и структури в областта на сигурността запази своето ниво на активност и последователност.

В периода 23 – 26 януари 2017 г. беше проведена редовна инспекция на Службата на НАТО по сигурността в Република България. Целта на тези инспекции е да провери как държавите членки на Алианса спазват минималните стандарти за сигурност на класифицирана информация на НАТО и в каква степен се ръководят от Политиката на НАТО по сигурността.

Заклученията от проведената инспекция отново потвърдиха ефикасността на създадената система в България, която гарантира в най-висока степен защитата на класифицираната информация на НАТО.

ДКСИ продължи своето участие в Комитета на НАТО по сигурността.

През 2017 година продължи подготовката за преместване на

Постоянната делегация на Република България към НАТО в новата сграда на Главната квартира на НАТО. Като всеки процес, включващ синхронизиране на работата между различни ведомства, и този постави предизвикателства пред заинтересованите участници. Тези предизвикателствата са от различно естество – от пренос на голям обем класифицирани материали през изграждане на среда за сигурност, отговаряща на националните стандарти до изграждане на нови регистратури за класифицирана информация и на комуникационни системи за обработка на различна по характер и нива класифицирана информация за нуждите на Делегацията. Очакванията са съвместните усилия да дадат резултат през месец юни тази година, когато следва да бъде извършено и самото преместване на персонала.

Сътрудничество с ЕС

В качеството си на НОС на Република България, ДКСИ продължи да представлява страната в съответните формати към Съвета на ЕС, Европейската комисия (ЕК) и Европейската служба за външна дейност (ЕСВД). През 2017 г. представители на ДКСИ участваха в заседанията на Комитета по сигурността към Генералния секретариат на Съвета на ЕС (ГСС на ЕС), и в неговия формат „Осигуреност на информацията”, на Координационния комитет за комуникационни и информационни системи и Борда по акредитация на сигурността и двата към ГСС на ЕС. Продължи участието в заседанията на Експертната група по въпросите на сигурността в ЕК, Комитета по сигурността и Борда по акредитация на сигурността към ЕСВД.

Правото за полагане на труд извън границите на страната и свободата на движение в рамките на европейското пространство дават възможност на все повече български граждани да работят в институциите, агенциите и

органите на ЕС. През отчетния период, в изпълнение на задълженията си по чл. 9, т. 11 от ЗЗКИ, ДКСИ, съвместно със службите за сигурност, продължи да осъществява дейността си по проучване на български граждани, на които им предстои подновяване на достъпа до класифицирана информация на ЕС или които кандидатстват за заемане на длъжности или за изпълнение на конкретно възложени задачи, налагащи работа с европейска класифицирана информация, в институции, агенции и органи на Съюза. При изпълнение на тези си компетенции в областта на персоналната сигурност, Комисията си сътрудничи активно с дирекция „Безопасност и сигурност” в ГСС, с дирекция „Сигурност” в ЕК и с НОС/КОС в държавите членки. Европейските ни партньори потвърдиха и през 2017 г. доверието си в ДКСИ и изразиха положителната си оценка за отличната координация.

През годината всички искания за провеждане на процедури по проучване за надеждност са обработени в срок и становищата за надеждност са предоставени своевременно на компетентния орган в съответните структури на ЕС. Това позволява трудовото ангажиране на български граждани в институции, агенции и органи на ЕС.

Обобщение

Като обобщение относно цялостната дейност по състоянието на защитата на класифицираната информация в Република България през 2017 г. се налага следното заключение:

За 15-годишния период от своето създаване ДКСИ затвърди своя авторитет на институция, ръководена от принципите на стриктно спазване на закона, бързина и ефективност на вземаните решения и висок професионализъм. С нейната водеща роля се изгради и осигури надеждното функциониране на Националната система за защита на класифицираната информация в Република България.

Нормативната уредба в областта на защитата на класифицираната информация отговаря на съществуващите обществени отношения. Действащата регулаторна рамка е съобразена с политиката и стандартите на НАТО и ЕС и с принципите за изграждане на модерната демократична държава в тази област. Тя осигурява в достатъчна степен правни възможности за реакция, позволява приемственост, планираност и последователност в дейността на компетентните органи.

Националната система за защита на класифицираната информация притежава необходимия капацитет да неутрализира заплахи, рискове и вреди за националните и обществени интереси. През 2017 г., в резултат на ефективната координация на компетентните органи и контрола на НСЗКИ, не беше допуснато настъпване на вреди за националната сигурност в резултат от нерегламентиран достъп. Взаимодействието между ДКСИ, СС, СОР, ОЕ и ССИ е на необходимото ниво за гарантиране на надеждността и устойчивото

функциониране на НСЗКИ.

Реализирането на основната цел на ЗЗКИ – защита от нерегламентиран достъп, и осигуряването на еднаква защита на класифицираната информация намериха своите практически измерения в различните дейности по защита на класифицираната информация. Организацията и контролът на дейностите по защита на чуждестранната класифицирана информация гарантират изпълнението на задълженията на Република България, произтичащи от членството в НАТО и ЕС и сключените международни договори.

През 2017 година се запази постигнатото високо ниво на защита на класифицираната информация, осигурявано чрез прилагането на конкретни мерки по отделните видове сигурност на информацията.

Общият извод, който се налага е, че пропуските в мерките за защита на класифицираната информация не са довели до вреди в областта на националната сигурност, отбраната, външната политика или защитата на конституционно установения ред на страната.

Заклучение

В заключителната си част докладът очертава приоритетите в дейността на ДКСИ, службите за сигурност, службите за обществен ред и останалите субекти от Националната система за защита на класифицираната информация през 2018 г.

Като основни приоритети за 2018 г. могат да се посочат следните:

Държавната комисия по сигурността на информацията ще продължи да извършва непрекъснат анализ и оценка на рисковете и опасностите пред Националната система за защита на класифицираната информация и да провежда последователна политика в областта на защитата на класифицираната информация.

Със съвместните усилия на всички органи с компетенции в тази област ще продължи целенасоченото развитие на всички компоненти на Националната система за защита на класифицираната информация с оглед запазване на нейната устойчивост и готовност за реакция.

ДКСИ ще продължи да анализира съдебната практика по административните производства пред Върховния административен съд, с оглед оценка на прилаганите процедури и правила и тяхната евентуална промяна или създаването на отделен специален ред за разглеждане на тези производства.

Приоритет ще бъде и усъвършенстване на обучението чрез подобряване на програмите, по които то се извършва и разширяване на кръга от обучаеми лица.

И през 2018 г. ще се работи по засилване на сътрудничеството както с националните органи на другите държави, така и с компетентните органи

НАТО и ЕС с оглед прилагането на международните стандарти и най-добрите практики на партньорите при защитата на класифицираната информация.

В областта на сигурността на АИС или мрежи съществуващите технологични проблеми следва да се преодоляват чрез провеждане на последователна политика от компетентните органи и от ръководителите на организационни единици за осигуряване на достатъчен финансов, кадрови и технически ресурс.

С цел недопускане на компрометиране на криптографската сигурност на класифицираната информация е необходимо стриктно спазване на изискванията на нормативната уредба в тази област. В този смисъл дейностите в областта на криптографската сигурност остават постоянен приоритет на всички компетентни органи.

Проучващите органи и органът по прекия контрол – ДАНС следва да работят за засилване на контрола върху ръководителите на организационни единици и върху лицата с издадени разрешения за достъп до класифицирана информация с оглед превенция и недопускане на случаи на нерегламентиран достъп.